

TYGODNIK

PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Ekspedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtlu, lub do księgarni Smirdina; w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego i w Biurze informacyjnym; w Wilnie, w księgarni Zawadzkiego; nadto we wszystkich Pocztowych w kraju urządach.

Cena Roczna: w Rosyji, s pocztą, a w stolicy, z noszeniem do mieszkań, 50 r. ass. Półroczna, 25 r. ass. Bez poczty, dla odbierających w księgarni Smirdina i Roczna, 45 r. as. Półroczna, 25 r. as. Dla Królestwa Polskiego Roczna, 55 r. as. Półroczna, 28 r. ass.

Wtorek, 26 Maja.
8 Czerwca.

Wiadomości krajowe.

Petersburg 25 Maja.
7 Czerwca.

— Przez Reskrypta CESARSKIE mianowani kawalerami orderu Św. Stanisława 2 klasy: 30 Kwietnia, Dowódca Nawagińskiego pieszego pułku Pułkownik Swiechowski i 7 b. m. Naczelnik Sztabu wojsk rozłożonych na linii Kaukaskiej i w Czarnopomorzu (Черноморія) Jen.-major Pietrow 1.

Ukazy CESARSKIE do Rządzącego Senat.

1 b. m. Przychylając się do najpowszechniejszych prośby urzędnika 10 klasy Eugeniusza i miedziana Leonidasa Passek, N. CESARZ JMć najlaskawiej nadaje dostojęństwo szlacheckie braciom i siostram ich, urodzonym już po pozbawieniu ich ojca Bazylego Passek, w 1804 roku, rang i szlachectwa i po zesłaniu jego do Syberyi. Obok tego nadane imże zostaje prawo władania dobrami nieruchomymi, po ojcu pozostałymi i używanie wszelkich innych prerogatyw tak, jak gdyby dzieci te urodzone były przed skazaniem ojca ich na karę.

2 b. m. Zostający przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych Rzeczywisty Radzca Stanu Neutling ma sprawować obowiązki Ekaterynosławskiego Cywilnego Gubernatora.

— Przez Ukaz CESARSKI do Kantoru Dworu, z dnia 10 b. m., urzędnik oddziału spraw wyznania Greckorossyjskiego 12 klasy Czyczacow mianowany Kamerjunkerem Dworu.

— Na przedstawienie P. Kijowskiego Wojennego Gubernatora, wniesienie P. Ministra Spraw Wewnętrznych i na Zdanie Komitetu PP. Ministrów, N. CESARZ JMć, w dniu 28 Kwietnia b. r., dla nadania większej czynności policyi

miasta Kamieńca-Podolskiego, nim ostatecznie urządzone zostaną dochody, wydatki i policya tego miasta, raczył rozkazać dodać do niej dwóch kwartałowych Dozorców, (Квартальные Наглядатели) i wyznaczyć dla nich z dochodów miejskich, na równi z innymi podobnymi urzędnikami: gaży po 120 rubli i na wydatki po 100 rubli rocznie.

— Na przedstawienie P. Głównodowodzącego czynną armiją, Jenerał-feldmarszałka księcia Warszawskiego hrabi Paskiewicza-Erywańskiego, N. CESARZ JMć w d. 1 b. m. raczył udzielić rangę Assesora Kollegialnego: Sztab-lekarszowi Wołogodzkiego pieszego pułku Grigoriew, Starszemu Lekarzowi Kostromskiego pułku strzelców Medyko-chirurgowi Wierzyckiemu i pułkowemu Lekarzowi Galickiego pułku strzelców, Sztab-lekarszowi Bergmanowi.

— P. Wice-kanclerz oznajmił w dniu 29 Kwietnia b. r. P. Rzeczywistemu Tajnemu Radzcy, Senatorowi Rodofnikin, że N. CESARZ JMć pozwala mu przyjąć i nosić nadany przez Króla Grecyi order Zbawiciela, wielkiego krzyża.

— Na zasadzie Zdania Rady Państwa, P. Minister Skarbu, w d. 27 Kwiet. b. r. nadał wyłączny na lat sześć przywilej urzędnikowi 7ej klasy Janowi Posen, Hüttenferwalterowi Alexandrowi Newachowiczowi i francuzkiemu poddanemu Andrzejowi Didier, na wprowadzenie do Rosyji sposobu wyrabiania różnych przedmiotów lakierowanych z bitej pilści, (wojłok); wyroby te nad skórzanymi tegoż rodzaju tę mieć mają wyższość, iż są trwalsze, bez szwów, wcale się nie łamią i lakier na nich od zimna nie pęka się.

Ukazy Rządzącego Senat.

1) 25 Kwietnia. Z opublikowaniem Ustaw o Wojenno-podróżnej J. C. Mości Kancelaryi, Komitecie Uczonym i obowiązku Głównego Inspektora wydziału zdrowia.

2) 30 tegoż m. (z Heroldyi). Z ogłoszeniem następnego Zdania Rady Państwa, nastalego na przedstawienie P. Ministra Oświecenia i zatwierdzonego przez N. PANA w d. 27 Marca b. r. «Ze skuteczne, (успѣшное) ukończenie kursu nauk, według właściwego brzmienia 367 artykułu IX tomu Układu Praw, powinno nieodbitnie być dowiedzionem przez zdany examen na stopień Rzeźywiwego Studenta, lub wyższy, i że bez poświadczenia o tém nikt nie może być uznany za takiego, który *skutecznie* ukończył Uniwersytetski kurs nauk.» (pojasnienie to nastalo s powodu prósb do Heroldyi o nadanie osobistych praw poczestnego obywatelstwa, przyniesionych od studentów Uniwersytetskich, którzy, lubo kursa ukończyli, lecz examinów nie zdali).

3) 5 b. m. (s 1 Dep.) O przedłużeniu jeszcze na lat trzy prawa wywożenia za granicę lin i powroźów bez opłaty cła.

4) tegoż dnia. (s 1 Depart.) Z ogłoszeniem następnego rozkazu CESARSKIEGO, nastalego w d. 14 Kwietnia b. r. na Zdanie Komitetu PP. Ministrów: «Ci, którzy nabędą wiadomości w domowym wychowaniu lub w takich zakładach, które pod względem rang żadnych nie mają prerogatyw, a potem, w skutek examinu, przyjęci będą do Rossyjskich Uniwersytetów jako studenci, lecz z nich wyjdą przed ukończeniem zupełnego kursu, policzani być mają, w stopniowaniu określonym przez Ustawę 25 Czerwca 1834 roku, (patrz Tygodnik owoczesny), do 2go działu urzędników, na równi s temi, którzy ukończyli kursa w gimnazyach.»

5) 7 b. m. (s tegoż Dep.) O pozwoleniu urzędnikowi 14 klasy Grenkow wejść na nowo do służby.

6) tegoż dnia. (s tegoż Dep.) O sposobie wypłacania gaży urzędnikom, oddanym pod sąd przed nastaniem Ukazu 9 Stycznia 1835 roku, przeznaczającego dodatkowe summy.

7) 12 b. m. (z ogóln. zgrom. 4, 5 i Granicz. Departam.) Z ogłoszeniem Zdania Rady Państwa [zatw. 11 Marca b. r. (szczegóły tego Zdania będą w przyszłym N. Tyg.)]

8) 4 b. m. (s 1 Dep.) Z ogłoszeniem normalnych etatów zarządu budowy szosse gubernijalnych.

9) tegoż dnia (z ogóln. zgrom. Departam. Moskiewskich). O nieprzyjmowaniu na przyszłość do żadnej służby publicznej Sekretarza Kollegialnego *Słowachotow*.

10) 14 b. m. (s 1 Dep.) O przewodzie bez żadnych opłat spadkowych i innych majątków poddanych Rossyjskich do księstwa Schwarzburg-Sonderhausen i nawzajem.

11) tegoż dnia. (S tegoż Dep.) O dożywotnich pensjach oficerów wojskowych za służbę cywilną.

12) 15 b. m. (s tegoż Dep.) O zawiązaniu się towarzystwa przez akcyę w celu rozszerzania w krajach Zakaukaskich jedwabnictwa i handlowego przemysłu.

13) 20 b. m. (s tegoż Dep.) Z ogłoszeniem następnego rozkazu J. C. Mości nastalego w d. 28 Kwietnia 6 r. na Zdanie Komitetu PP. Ministrów: «We wszystkich tych urzędach i posadach, które, w spisie 20 Listopada 1835 roku, rozdzielone są na starsze i młodsze, gdy tymczasem w samych etatach takowy podział nie znajduje się, zwierzchnościom, od których ostatecznie zależy mianowanie na te po-

sady, pozwala się mieć do połowy liczby urzędników, pod nazwaniem starszych, z zastrzeżeniem wszakże iżby takowe nazwania dawane były jedynie tym, którzy najwięcej w służbie pracują, a przeto liczba ich mogłaby być nawet mniejszą od połowy całkowitej etatowej liczby; pilność zaś nadtém iżby ona nigdy tej miary nie przechodziła, pozostaje na odpowiedzialności samychże władz.»

— Z rozkazu J. C. Mości podaje się do powszechnej wiadomości, że przyjmowanie młodych ludzi stanu szlacheckiego do szkoły podchorążych i junkrów gwardyi na dotychczasowych zasadach, będzie miało miejsce w roku bieżącym po raz ostatni, albowiem od roku przyszłego 1837 szkoła ta otrzyma inne urządzenie. Przeto rodzice, żądający umieścić synów swoich w szkole w ciągu bieżącego roku, mają udawać się oto s prośbami stosownie do istnących dotąd postanowień. O warunkach zaś przyjmowania młodzi do tego zakładu w przyszłym i następnych latach ogłoszono będzie w czasie właściwym.

— Do 2 oddziału 3 Departamentu Rzadz. Senatu weszły następane sprawy *appellacyjne*, s Kijowskiej Izby Sądu Cywilnego: 1) Podpułkownikowej Emili Czeliszczew z obywatelami Bogurajskimi o włościach i różne pretensye s kontraktu wynikające—2) Kijowskiego mieszczanina Jana Krawczewskiego z obywatelem miejskim Kijowskim Janem Kotlarew, o spadek — 3) Szlachcica Pawła Dobrowolskiego z Rejestratorem Kollegialnym Strzelbickim i miejskimi obywatelami Borszczewskimi, o wyrządzonych jeimu, Dobrowolskiemu, krzywdach.

— Gazety Petersburskie zawierają następane ogłoszenie: «Doktor *Keiser* i G. J. B. *Döbereiner*, komisarze towarzystwa Niemieckich fizyków i lekarzy, obwieszczają że ogólne zgromadzenie tego towarzystwa ma być w roku bieżącym w Jena; Zacznie się 18go a ukończy 26go Września. Zapraszając Rossyjskich fizyków i lekarzy na to zgromadzenie, Komisarze proszą ażeby ich uwiadomili: azali mają zamiar udzielenia towarzystwu swoich naukowych postrzeżeń i ofiarują się nająć mieszkania dla pragnących znajdować się na zebraniu w Jena, jeżeli o tem przed 1 Września będą uprzedzeni.»

— W r. 1834 w Państwie Rossyjskiem w ludności Rzymo-katolickiego wyznania zaszły następujące zmiany.

	Pobrało się.		Narodz.		Umarło.	
	par.	męsk.	żeń.	męsk.	żeń.	
w diecezyi Mohilewsk.	4,744	14,073	10,367	7,223	6,831	
— Wileńskiej	8,759	23,387	21,745	12,313	11,350	
— Żmudzkiej	3,549	8,832	8,475	6,743	6,168	
— Łuckiej . .	1,490	3,400	3,094	2,583	2,513	
— Kamieniec.	1,968	4,133	3,891	2,757	2,699	
— Mińskiej . .	2,130	5,379	4,646	2,631	2,624	
— Ormiańsko-katolickiej	19	39	44	48	42	
Ogól. .	22,659	59,243	52,263	34,298	32,227	

— W r. 1834 w Państwie Rossyjskiem w ludności Grecko-unickiego wyznania zaszły następujące zmiany.

	Pobrało się.		Narodz.		Umarło.	
	par.	muż.	żeń.	muż.	żeń.	
w gub. Petersbursk.	9	12	7	15	15	
— Witebskiej .	1,778	4,189	3,801	7,561	6,655	
— Mohilewskiej	1,559	4,074	4,048	8,051	4,982	
— Chersońskiej	19	192	89	194	180	
— Kurlandskiej	37	109	66	148	139	
— Mińskiej . .	3,153	8,169	7,798	12,868	11,010	
— Wołyńskiej .	962	2,237	2,132	2,723	2,668	
— Kijowskiej .	39	239	145	432	409	
— Grodzieńskiej	4,356	11,081	10,566	7,260	5,893	
— Wileńskiej .	83	200	177	61	71	
— Podolskiej .	6	22	25	58	50	
— Białost.(obw.)	624	1,457	1,434	1,321	1,280	
Ogół. .	12,634	31,981	30,288	40,694	33,352	

ZDANIE SPRAWY BANKU POLSKIEGO

za rok 1835.

Czynności Banku Polskiego w upłynionym roku dotyczyły, równie jak w latach poprzednich, albo zaspokojenia długu publicznego, albo działań ku wsparciu handlu, kredytu i przemysłu krajowego, przez obroty tak summ swego uposażenia, jako-też wartości mu powierzonych,

Położenie Banku w ogólności w tem się różni od lat poprzednich, że już przez ciąg roku całego zostawał w użyciu uposażenia, w roku 1834 do 42 milionów przez Najjaśniejszego PANA podwyższonego, i odpowiedniej ilości biletów Bankowych w obiegu. Dla tego przedsięwzięciom przemysłowemu Banku, można było nadać silniejszy popęd i skuteczniej przyjść w pomoc handlowi i przemysłowi prywatnemu; zwłaszcza, gdy nieprzerwane chwile pożądanego pokoju, z dobrodziejstwa Instytucji swobodnie korzystać dozwalały. Obraz czynności Banku, zbiorowo skreślony, objaśni bliżej niniejsze zdanie sprawy, które, stosownie do artykułu 44 dekretu Najjaśniejszego PANA o Banku, pod światły sąd publiczności oddać przychodzimy.

D Z I A Ł I.

Zaspokojenie długu krajowego.

1. Z długów byłego Xięstwa Warszawskiego ostatecznie ustanowionych, spłacone były, stosownie do dekretów Najjaśniejszego PANA z d. $\frac{19}{31}$ Sierpnia 1828 i $\frac{10}{22}$ Czerwca 1829 za pośrednictwem Banku, dowody Komisysy Centralnej Likwidacyjnej procentowe i assekuracje skarbowe.

Wpłynęło na ten przedmiot ze Skarbu Publicznego do Kassy Banku:

a) w Listach Zastawnych zł.	384,200 gr.
b) w gotowiznie	76,878 7
Razem	461,078 7

Z tego wypłacono interesentom :

a) w List. Zast. zł.	311,300 gr.
b) w gotowiznie	76,878 7
Razem	388,178 7

Pozostaje w Kassie Banku w Listach

Zastawnych zł. 72,900 gr.

2. Siodme losowanie Obligacyj Udziałowych z pożyczki 42 milionów w r. 1829 zaciągniętej, odbyło się w zwykłym porządku w dniach 1 i 15 Marca. Na zaspokojenie wylosowanych Obligacyj wniosła Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, stosownie do planu umorzenia pożyczki, summę zł. 2,679,000

Z tego wypłacono do końca roku 1835 w miarę zgłaszania się interesentów zł. 2,492,358 gr.

Pozostaje 186,642

Z funduszu na spłacenie tychże Obligacyj w latach poprzednich wylosowanych, który z końcem roku 1834 pozostawał w summie zł. 271,656

Wypłacono w ciągu roku 1835 104,648

Pozostało do zapłacenia 167,008

do czego dodając pozostałość z roku 1835 . 186,612

Ogół funduszu na spłacenie Obligacyj, z któremi się właściciele nie zgłosili, wynosi zł. 353,650

Wypłata tych Obligacyj odbywała się nietylko w Kassie Banku, ale i w znaczniejszych miastach zagranicznych, za pośrednictwem domów handlowych.

3. Umorzenie Obligów Skarbowych pięćprocentowych, utworzonych postanowieniami Najjaśniejszego PANA z d. 26 Marca, (7 Kwietnia) i 28 Lipca (9 Sierpnia) 1834, odbyło się w pierwszym półroczu przez zakupienie odpowiedniej ilości Obligów po nominalnej ich wartości. Następnie kurs ich znacznie się podniósł. Bank otrzymał od Rady Administracyjnej instrukcyą, obejmującą sposób postępowania przy losowaniu, podług której też losowanie na dniu 10 Września 1835, w obec Komisysy Umorzenia Długu Krajowego skutecznie zostało.

Na wypłatę tak wylosowanych Obligów, jako-też kuponów od całej pożyczki, wniosła Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu do Kassy Banku w terminach właściwych zł. 2,000,000

Z tego wypłacono tak w kraju jak za granicą, w miarę zgłaszania się interesentów zł. 1,752,875

Pozostawało do zapłacenia 247,125

z których przypada 148,376 zł. za wylosowane Obligacyje a zł. 98,750 za kupony.

4. Dekretem Najjaśniejszego PANA z dnia 31 Maja (12 Czerwca) 1835, poruczoną została Bankowi Polskiemu czynność umorzenia pożyczki, w summie 150 millionów zaciągniętej, za pośrednictwem domów S. A. Fraenkel i Józef Epstein, w Warszawie, na zaspokojenie długów skarbu Królestwa ciężących i wydatków niewchodzących w zwykły zakres budżetu. Dług ten umorzony być ma w ciągu lat 40 $\frac{1}{2}$, opłatą roczną

summy 7,922,000 zł., którą Komissa Rządowa Przychodów i Skarbu w dwóch półrocznych ratach, w dniu 1 Kwietnia i 1 Października do kassy Banku wnosić jest obowiązana. Cała pożyczka podzielona jest na 300,000 sztuk obligacyj, każda po 500 złotych. W pierwszych dziesięciu latach wylosowanych będzie corocznie 7,000 sztuk obligacyj, między którymi summa na umorzenie przeznaczona, w różnych wysokościach, rozdzielona została. W następnych latach obligacye przynosić będą 4 $\frac{0}{10}$ rocznie i umorzone zostaną także przez losowanie i wypłatę za każdą sztukę po 700 złotych.

D Z I A Ł II.

Rozszerzenie handlu, kredytu i przemysłu krajowego.

T y t u ł I.

Kapitał Banku.

Uposażenie Banku początkowo 30 milionów wynoszące, a w roku 1835 dekretem Najjaśniejszego PANA z dnia 26 Marca (7 Kwietnia) do summy 42,000,000 zł. podniesione, w ciągu upłynionego roku nie doznało żadnej zmiany.

Zarobki z roku 1834 poprzedniem zdaniem sprawy w summie 3,219,578 zł. gr. 25 wykazane i przez Komissją Umorzenia Długu Krajowego sprawdzone, jako własność skarbu publicznego, Komisyi Rządowej Przychodów i Skarbu całkowicie wypłacone zostały.

T y t u ł II i III.

Depozyta, oraz summy Bankowi powierzone.

Pozostające z końcem roku 1834 w Banku depozyta opieczętowane wynosiły sumę zł. . . . 80,123,701 gr. 11
przybyło w roku 1835 depozytów za zł. 123,544,349 4

Było w ogóle zł. 203,668,050 15

Z tego zwrócono interesom 123,215,898 6

Pozostało z końcem roku 1835 . . . 80,452,152 9

Lubo wartość pozostałych z końcem upłynionego roku depozytów, nie wiele różni się od pozostałości roku poprzedzającego, ruch jednak sam daleko jest znakomitszy. Zaszły także znaczne odmiany w szczególnych rodzajach depozytów. Z tych najważniejsza, iż depozyta w papierach publicznych, wexlach i różnych wartościach złożone przez domy handlowe i inne osoby na zabezpieczenie żądanego przez nie kredytu, powiększyły się przeszło o 500,000 zł., co dowodzi pomnożonego ruchu kapitałów w przedsięwzięciach handlowych i przemysłowych. (d. c. p.)

Wiadomości zagraniczne.

Londyn 22 Maja. W izbie wyższej 17 b. m. hrabia Winchelsea przedstawił prośbę P. Leight z zażaleniem iż rząd irlandzki, wezwawszy go na obowiązek szeryfa hrabstwa Wynord, pozbawił go potem tego obowiązku, bez żadnej praw-

nej przyczyny. Na posiedzeniu tém obecny był i lord namiestnik Irlandyi i s tego powodu mowca zaczął mu wyrzucać w ogólności nadużycia, jakoby w mianowaniu szeryfów popełniane i że przy ich wyborze dawał zawsze pierwszeństwo zwolennikom teraźniejszego gabinetu. Hrabia Mulgrave odparł wymierzone przeciw niemu zarzuty, i zakończył mowę swoją twierdzeniem, iż nigdy niedawał pierwszeństwa nikomu, lecz iż wziął sobie za prawo nie powierzać urzędu szeryfa żadnej osobie, należącej do towarzystw tajemnych, i że właśnie P. Leight był jednego z nich członkiem. Następnie izba słuchała raportu o reformie korporacyj municypalnych w Irlandyi.

18go, na wniosek księcia Richmond i za zgodą ministrów postanowiono złożyć na biurze kopiję depezy lorda J. Hay, w przedmiocie bitwy stoczonej 5 b. m. pod St.-Sebastien. Następnie bil o reformie korporacyj municypalnych w Irlandyi odczytano po raz trzeci.

19go, posiedzenie nie przedstawiło szczególnego interesu.

— W izbie niższej 17 b. m. kanclerz skarbu oznajmił iż 31 b. m. prosić będzie upoważnienia na przedstawienie bilu mającego na celu porównanie żydów co do praw i przywilejów z innymi poddanymi W. Brytanii.

P. Morrison podał wniosek celem nadania parlamentowi, w rozprawach o przyznawaniu przywilejów na drogi żelazne, prawa, oznaczania ilości mającej się wypłacać dywidendy tudzież rewidowania i oznaczania co lat 20 taryfły kosztów transportu podróży i towarów. Zasada tego projektu s powszechną przyjęta została pochwałą. Lord Stanley i P. Thompson silnie jej bronili i po dość żwawych rozprawach P. Morrison upoważniony został do wniesienia wspomnianego bilu.

18go, odrzucono większością 75 przeciw 43 głosom bil P. Agnew, mający na celu wprowadzenie ściślejszych przepisów o święceniu niedzieli. Następnie izba zajęła się rozbiorem bilu o dziesięcinach w Anglii i przyjęła wszystkie poprawy wprowadzone doń przez izbę parów.

19go, po otrzymaniu z izby parów bilu o korporacyach municypalnych, znacznie tam zmienionego, P. O'Brien, deputowany z Limerick, radził wszystkie poprawy parów równie jak i cały bil odrzucić. Lord Russell oparł się temu, wnosząc ze swojej strony projekt izby roskazano go w obecnym jego stanie wydrukować i rozdać, na co się też zgodzono.

20go, P. O'Connell, zabrawszy znowu miejsce w parlamencie, w charakterze deputowanego s Kilkenny, złożył prośbę przeciw prawności obioru PP. West i Hamilton, za deputowanych z Dublinu.

Kapitan Boldero chciał dowiedzieć się jakie były intrukcye na mocy których lord Hay osądził się upoważnionym do atakowania St.-Sebastien, gdy żadne kroki nieprzyjacielskie przeciw niemu wymierzone nie były, i czyli działał w tej rzeczy za rozkazem Królowy Krystyny czyli też za rozkazami jenerała Evans? Lord Palmerston odpowiedział na to iż lord Hay działał stosownie do instrukcyj danych mu przez rząd W. Brytanii.

Pod koniec posiedzenia izba odroczyła się do 30 b. m.

— Xiążę Bedford, lord Holland, hrabia Mulgrave i kilku innych członków klubu Foxa, zamówili u rzeźbiarza Westmacott marmurowy pomnik, ku czci James Perry, założyciela gazety «Morning Chronicle» i który pierwszy wprowadził w użycie obecny sposób zdawania sprawy z rozpraw parlamentowych.

— Według wiadomości z Lizbony, dochodzących 13 Maja, małżonek Królowy dotknięty został tą samą chorobą, s której xiążę Leuchtenberg niedawno umarł. Wiadomość o tej chorobie przerażała całą stolicę, gdzie xiążę powszechną miłość pozyskał. Jednakże stan jego zdrowia zaczyna się polepszać.—Ostatnie rozruchy w Oporto nie miały żadnych ważnych skutków. W samej Lizbonie największa panuje spokojność. Wyrok Królowy z d. 3 b. m., mianujący xięcia Ferdynanda na godność naczelnego wodza wojsk portugalskich przyjęty został s powszechnem ukontentowaniem. Marszałek Saldanha mianowany został pierwszym adjutantem xięcia. S powodu nieurodzaju w roku przeszłym, ministrowie pozwolili wprowadzić na nowo do kraju 2,000 miar maziu. We wszystkich gałęziach zarządu zamysławia o znacznych oszczędzeniach wydatków, i przy wszystkich obcych dworach, wyjąwszy jeden Londyński, akkredytowani na przyszłość być mają tylko sprawujący interesa.

Paryż 23 Maja. W izbie deputowanych 18 b. m. rozpoczęły się rozprawy o budżecie wydatków na r. 1837. Ogólna summa na ten budżet żądana wynosi 1,012,166,910 fr. Zaczęto od budżetu ministerstwa handlu. Rozprawy które się wytoczyły w przedmiocie wydziału tego w ogolności, o tyle tylko były interesującami, o ile uwagę na siebie zwróciła sprzeczka pomiędzy deputowanym s Korsyki P. Limperani, a jeneralnym prokuratorom tej wyspy, P. Mottet. Ten ostatni dał izbie nader smutny obraz moralnego stanu tamecznych mieszkańców. «Nazbyt jest prawdziwą, mówił, iż w niektórych rodzinach korsykańskich nienawiść stała się dziedziczną, że morderstwa ciągle za morderstwami idą i że przez to wytaczają się nieustannie prywatne wojny, w których cała ludność mniej więcej uczestniczy. Dla obu nieprzyjaznych rodzin nie masz już odtąd spokojności ani bezpieczeństwa, pod własnym nawet dachem. Pola zostają opuszczane; każdy, do noszenia broni zdolny, oszańcowuje się niejako we własnym mieszkaniu, dla zabezpieczenia się od niespodzianej napaści, lub sam się gotuje do napadu. Jedne tylko kobiety mogą jeszcze oddawać się zwykłym zatrudnieniom; a jeżeli głowa rodziny, dla pilnego interesu, zmuszony jest oddalić się ze swojego domu, czyni to nie bez słusznej obawy wpadnienia w zasadzkę i stania się ofiarą nieprzyjaciół. Korsyka jest jedynym krajem na świecie gdzie stan rozbójniczy jest rzemiosłem. Rozbójnik bezpiecznie przemieszkuje w swoich lasach; nieprzejednany dla wrogów, nawet dla siły zbrojnej straszny, stwarza dla siebie rodzaj osobistego bezpieczeństwa i nadaje swojemu nazwisku smutną w kraju sławę. Komu rozbójnik poprzysiągł nienawiść, ten nie jest już pewnym swojego życia; jeżeli sam osiągnąć go nie

może, mści się na jego najbliższych krewnych, i zmusza najwierniejszych jego sług do opuszczenia jego domu, a włóścian do zostawienia pól bez uprawy. Żadne usiłowania wojsk rządowych nie są w stanie zaradzić temu zgubnemu stanowi rzeczy i dla tego niemogę nigdy zadość prosić izbę o zajęcie się odrodzeniem tego kraju.» — P. Limperani, utrzymywał przeciwnie, iż obraz ten nazbyt jest przesadzony, i że obyczaje Korsykańskie od ostatnich lat 20 znacznej uległy zmianie. Twierdził iż kraj jego potrzebuje dziś najbardziej dobrych i pilnych urzędników, którzyby wyspy nie opuszczali nim jej zgruntu nie poznają, i że n. p. nie ubliżając talentowi mowcy który go poprzedził, nie mniej jest prawdą iż trybunał w Bastia dwa już lata sędzi bez jeneralnego prokuratora, który piastując ten urząd od lat 3, ani połowy tego czasu w Korsyce nie spędził. — Przystąpiwszy do szczególnych wydatków ministerstwa handlu, uchwalono 528,000 fr. na płace urzędników głównego zarządu tego ministerstwa i 1,500,000 na stadniny.

19go, uchwalono summy następujące: na zachęcanie rękodziel i fabryk 149,000 fr.; na zachęcanie rybołówstwa morskiego 3,000,000 fr.; na kupno ogierów 600,000 fr.; na wsparcia osadników 935,000 fr.; na wsparcia szkód poniesionych od ognia, wody i gradu 1,889,622 fr.; na główny zarząd wydziału mostów, dróg i górnictwa 215,000 fr.; na płace urzędników wydziału dróg i mostów 2,650,000 fr.; na płace urzędników wydziału górnictwa 485,000 fr.; dodatku do płacy urzędników obu wydziałów 355,000 fr.; na budowę lub utrzymanie publicznych dróg i mostów 27,020,000 fr. na żeglugę wewnętrzną 7,020,000 fr.

20go, ukończone zostały rozprawy o budżecie ministerstwa handlu, który ogółem wynosi 54,732,622 fr., z dodatkiem 2,500,000 fr. na drogi strategiczne na zachodzie i 350,000 na latarnie morskie, i zajęto się rozbiorem budżetu ministerstwa sprawiedliwości i wyznań. Oto są szczegóły summ na te wydziały uchwalonych:

W wydziale sprawiedliwości. Główny zarząd: utrzymanie urzędników 417,800 fr.; wydatki na potrzeby materialne 107,000 fr.; rada stanu 482,400 fr., sąd kassacyjny 797,300 fr.; sądy Królewskie 4,246,900 fr.; sądy d'assises 154,400 fr.; trybunały 1 instancyj 5,554,470 fr.; sądy pokoju 3,103,200 fr.; koszta sprawiedliwości i statystyki cywilnej i kryminalnej 3,322,000 fr.; pensye wysłużonych urzędników 200,000 fr.; wydatki rozmaite 45,000 fr. — Ogółem 18,672,770 fr. — W wydziale wyznań: Płace osób 145,000 fr.; wynagrodzenia urzędnikom których urzędy zostały zniesione 16,089 fr.; wydatki materialne w biurach wyznań 30,000 fr.; płace i wydatki na utrzymanie kardynałów, arcybiskupów i biskupów 1,017,000 fr.; płace i wynagrodzenia członkom kapituł i duchowieństwa parafijalnego 28,902,000 fr.; Królewska kapituła Ś. Dyonizego 97,000 fr.; seminarya 1,000,000 fr.; wsparcia 1,070,000 fr.; wydatki wewnętrzne w gmachach dyecezalnych 445,000 fr.; wsparcia dla zakładów duchownych 862,000 fr.; płace osób w wydziale wiary protestanckiej 790,000 fr.; wydatki materialne

w tymże wydziale 100,000 fr.; wydatki na wiarę starozakonną 80,000 fr.; ogółem 36,144,089 fr. — Ogółem cały budżet ministerstwa sprawiedliwości i wyznań wynosi 54,816,859 fr.

— Monitor ogłasza postanowienie Królewskie względem zwracania do ojczyzny (repatriement) żeglarzy rozbitych na brzegach Francji, i pozbawionych możliwości dostania się tam własnymi środkami.

— Według wiadomości telegraficznej z Bayonny z d. 19 b. m., wszyscy członkowie gabinetu Madryckiego podali się do dymisji, s powodu nie zgodzenia się Królowy na zmianę generałów Quesada, Espeleta i San Roman, dowodzących w Madrycie. Królowa prosiła ich przyjęcia, i 15 b. m. poru czyła złożenie nowego ministerstwa P. Isturiz.

(J. S. P. Gaz. Pr. P. P.)

Wiadomości handlowe i przemysłowe.

Petersburg $\frac{25 \text{ Maja.}}{7 \text{ Czerwca.}}$

— Na giełdzie tutejszej (15 Maja) łój żółty świecowy 1go gatunku kontraktowano na Sierpień po 127 r. bierkowiec; olej konopny po 12 r. za pud, pieńkę na czerwiec po 59 r. w Rydze (11 Maja) za pieńkę czystą Ukraińską i Polską płacono po 73 r. 50 k., za pieńkę Drujską po 21 r. 25 k. st. za bierkowiec, za len kron 37 r. sr. za bierkowiec. Olej lniany od 116 do 117 r. za bierkowiec. Sól Liwepulska kamienna 116 r. sr. Tarraweńska 85 r. sr. Lizbońska 68 r. sr., drobna Liwepulska 66 r. sr. Olerońska 60 r. sr. za bierkowiec. Śledzie Flekkefiordskie ostatniego braku przedawały się, w brzozowych beczułkach po 77 r. sr., w sosnowych po 75 r. za łaszt. — W Odessie (7 Maja) czwiert pszenicy ozimej dobrej 14, 14½ r. arnautki 1go gatunku 16 do 17 r., żyta 7 r., jęczmienia 6 i 6½ r., owsa 5½ do 6½ r. — W Warszawie (12 Maja) na targach płacono za korzec żyta zł. 7—9, pszenicy 13—17½, jęczmienia 8—9.

— W r. b. wyszła tu w Petersburgu książka pod tytułem *Обзоръ селскаго хозяйства* t. j. ogład gospodarstwa wiejskiego w dobrach Panującego Domu z lat 1832 i 1833, wydany przez Departament dóbr Panującego Domu. Książkę tę pisma Rossyjskie zalecają jednogłośnie jako nader ważną w przedmiocie rolnictwa, i ze względu na rozległość dóbr które opisuje, dającą jedyną dotąd próbę statystyki rolnictwa w Rossyi. Umieszczamy z niej tu wyjątek o osobliwszych sukienkach.

«Włóścianom wszędzie schodzi na rzemiosłach niezbed-

nych do ulepszenia ich bytu. Moźniejsi oddają dzieci swoje do miast na naukę krawiectwa, szewstwa i innych rzemiosł i za to płacą; lecz ci uczni bywają powiększej części nieprzydatni włóścianom, gdyż uczą się więcej niż wiejska wymaga potrzeba i nieznaając dla siebie zarobku, zaniedbują nabytej zręczności.

W dobrach Włodzimierskich i Kostromskich włóścianie i męskiej i żeńskiej płci przędą len i wyrabiają na przedaź płótna, płócienka i t. p., lecz nie umiejac żadnego fabrycznego processu małą odnoszą korzyść. W dobrach Kostromskich, w zarządzie Nikityńskim, dla nadania płótnu połysku, moczą je w wodzie, kładą na kamień i w mróz biją obuchami. Płótno takie dla swej wążności sprzedaje się bardzo tanio. Zresztą jeśli robota płócien nie jest zyskowna, to przynajmniej nie szkodzi fizycznym ich siłom; lecz robota *Rusaka*, szarego chłopskiego sukna, szerokiego 5 wierszków i *Reszymskiego* sukna chłopskiego czarnego szerok. 4 wierszków, jest nader uciążliwa. *Rusak* wyrabia się w Nikityńskim, a *Reszymski* samodziął w Szewałdowskim i po części w Machłowskim zarządzie dóbr Kostromskich. Dostatni włóścianie kupują wełnę ruską po 5 r. a reszymską po 7 r. za pud. Ta ostatnia jest także z owiec prostych ale czarnych i cieńszą wełnę dających: najwięcej ich hodują we wsi Reszymie w gubernii Jarosławskiej, w powiecie Romanowskim, dokąd, jak niosą podania, Piotr W: miał niegdyś sprowadzić dla poprawienia włóściańskich owiec hiszpańskie barany.—Wełna rozdaje się do przędzenia s płatą po 30 kop. za funt: dobra prządka na dobę naprzędzie funt jeden; za zmotanie 14 funtów na dobę 30 kop., za moczenie w wodzie i mrożenie na dobę 40 kop., za osnowanie na dobę 30 kop., za utkanie w 4 doby 2 r.; s tego otrzymują 80 arszynów sukna, które oddają do *deptania*; deptanie to odbywa się następującym sposobem: w małej dymnej izdebce, gorąco napalonej, koło ścian stoi 6 step; s przymocowanemi do nich żerdziami; sztuki sukna kładą się w stępa i 6 ludzi nagich, trzymając się rękami za żerdzie, depcą je nogami; z niesłychanem wysileniem, we 4 doby udepcą sztukę reszymskiego sukna, a we dwie doby, sztukę rusaku; za tę robotę dostają od arszyna pierwszego sukna 3 kop., a od drugiego 1½ kop. Deptanie więc sztuki reszymskiego sukna (którego potem wychodzi 60 arsz.) kosztuje 2 r. 40 kop., a rusaku (którego wychodzi 70 arsz.) 1 r. 20 kop.; sukno reszymskie potem łuczywem się podsmala, struga się, naciera się dwa razy olówkiem, gęsim smalcem i nakoniec mydłem; materyał i robota w tym ostatnim processie kosztuje 5 r. Tak więc 60 arsz. reszymskiego kosztuje 20 r. 20 k., a rusaku 10 r. 75 k.; sprzedaje się zaś arszyn pierwszego 40 kop., drugiego po 20 kop. Sukna ta w znacznej roschodzą się ilości, pomimo konkurencji sukien fabrycznych, gdyż te ostatnie, lubo równe w cenie, ustępują w dobroci.» (Dz. Min. Spr. Wewn.)